

ÜCRETİN ÖDENMEMESİ VE İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASI

I.GENEL OLARAK

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 32. maddesinde "Ücret ve Ücretin Ödenmesi" başlığı altında, "genel anlamda ücret, bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutardır." şeklinde tanımlanmıştır.

4857 Sayılı İş Kanunu'nun "Ücretle İlgili Hükümlere Aykırılık" başlığını taşıyan 102. maddesinin a bendinde ise, "32. maddede belirtilen ücret ile işçinin bu Kanun'dan veya toplu iş sözleşmesinden veya iş sözleşmesinden doğan ücret ödemelerini süresi içinde kasten ödemeyen veya eksik ödeyen işveren, işveren vekili ve üçüncü kişiye bu durumdaki her işçi ve her ay için idari para cezası verilir." hükmü yer almaktadır.

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 102. maddesinin a bendinde yine, "...Aynı Kanun'un 39. maddesinde belirtilen komisyonun belirlediği ücreti (asgari ücreti) işçiye ödemeyen veya noksan ödeyen işveren, işveren vekili ve üçüncü kişiye bu durumdaki her işçi ve her ay için idari para cezası verilir." denilmiştir.

Kanun koyucu, yukarıda belirtilen 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 102/a maddesinde 32. maddede belirtilen ücretin süresi içinde ödenmemesini veya eksik ödenmesi fiilini kasten işlenebilir hale getirmiştir.

Aynı maddede, Kanun koyucu Asgari Ücretin ödenmemesi veya eksik ödenmesinde ise, bu düzenlemenin kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle kasıt unsuruna yer vermemiştir. Buna karşın, idari merciler tarafından yapılan idari para cezası uygulamasında ücret, asgari ücret farkı gözetilmeksizin tüm ücret alacaklarında doğrudan kasıt unsuru değerlendirilerek idari para cezası uygulanmaktadır.

II.ÜCRETİN SÜRESİ İÇİNDE ÖDENMEMESİ YA DA EKSİK ÖDENMESİNDE KASIT UNSURUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kast, 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 102/a maddesi anlamında, bir kabahatin bilerek ve isteyerek işlenmesi iradesidir.

İş Kanunu'ndan kaynaklanan idari para cezalarını Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İŞKUR İl Müdürlükleri uygulamaktadır.

Çoğunlukla teftiş raporlarına dayanan ücretle ilgili idari para cezası uygulamasında, işverenlik hakkında uygulanan iflas, iflas ertelenmesi ve konkordato kararları, işverenliğin ödeme güçlüğüne düştüğünü gösteren aciz vesikası, mücbir sebeplerin bulunması (yangın, deprem, sel, toprak kayması vb. doğal afetler) halleri kastı ortadan kaldıran ve kabahatin oluşmasına engel olan objektif sebepler olarak değerlendirilmektedir.

Yukarıda belirtilen sebepler dışında ücretin süresi içinde ödenmemesi ya da eksik ödenmesi halleri işveren ya da işveren vekilinin kasıtlı hareket ettiği şeklinde değerlendirilerek ayrıca bir değerlendirmeye gerek olmaksızın 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 102/a maddesi uyarınca idari para cezası uygulanması sonucunu doğurmaktadır.

III.ASGARİ ÜCRETİN ALTINDA ÖDEME YAPILMASI HALİNDE İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASI

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 39. maddesi uyarınca, İş Kanunu kapsamında olan ya da olmayan her türlü işçiye (gemi adamı, gazeteci, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümlerine tabi işçi) Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenen asgari ücretin altında ücret ödenemez. Aynı Kanununun 102/a maddesi uyarınca, komisyonun belirlediği asgari ücretin işçiye ödenmemesi ya da eksik ödenmesi halinde işveren veya vekili hakkında bu durumdaki her işçi ve her ay için idari para cezası uygulanır.

Kanun koyucu, Asgari Ücretin ödenmemesi veya eksik ödenmesinde, söz konusu düzenlemenin kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle kasıt unsuruna yer vermemiştir.

İdari merci tarafından söz konusu cezanın uygulanabilmesi, işçi ve işveren tarafının asgari ücretin altında ücret ödenmesi konusunda açık bir anlaşmanın bulunduğu ortaya konulması ve işçi tarafından bu durumun bilinmesine bağlanmaktadır.

Böyle bir halin bulunmaması ve bordrolarda işçiye asgari ücret üzerinden ücret tahakkuku yapılması durumunda ise, idari merci mevcut durumu ücretin süresi içinde ödenmemesi ve eksik ödenmesi olarak değerlendirmektedir. Kabahatin oluşumunda kasıt değerlendirilerek idari para cezası uygulanıp uygulanmayacağına karar vermektedir.

IV.İDARİ PARA CEZASINA İTİRAZ

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin 1.fıkrası uyarınca idari merciler tarafından uygulanan idari para cezalarına karşı, **kararın tebliği ve tefhimi tarihinden itibaren 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine** başvurulmalıdır. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK İŞ HUKUKU EKİBİ

